

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteissä on tuotu esiin sivistyksen merkitystä yhteiskunnalle ja resilienssille ja osa on hyvin konkreettisia.

Erilaisten alueiden huomioiminen ja korkean sivistystason varmistaminen kaikkialla Suomessa tulisi näkyä myös toimenpidetasolla. Toimenpidesuositukseen tulisi nostaa mukaan korkeakoulujen alueellista merkitystä ja vaikuttavuutta. Edelläkävijyyttä edellyttää myös riittäviä resursseja koulutuksen laadun varmistamiseksi.

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Korkeakoulutuksen saavutettavuuden ja nuorten nostaminen vision kärkeen on erittäin kannatettavaa.

Saavutettavuuden näkökulmasta keskeisessä asemassa on alueellinen saavutettavuus, jolla on huomattava merkitys yksilöiden koulutuspolkujen sekä alueen työmarkkinoiden kannalta.

Visiossa esitetään, että koulutusjärjestelmä tarjoaa vahvat eväät korkeakouluopintoihin taustasta ja lähtökohdista riippumatta. Toimenpidesuosituksissa tämä tulisi näkyä selkeämmin.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Kansallinen tavoite nuorten aikuisten korkeakoulutettujen osuuden nostamisesta 60 prosenttiin on tarpeellinen. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan uskottava suunnitelma ja ylihallituskautinen sitoutuminen sen saavuttamiseksi. Keskeistä on, että samaan aikaan pidetään huoli myös ammatillisen koulutuksen laadusta ja riittävydestä työelämän tarpeisiin.

Tavoitteen saavuttaminen edellyttää koulutuksen suuntaamisen ja uudistamisen lisäksi merkittäviä lisäresursseja korkeakouluille. Samalla on tärkeää todeta selkeästi, että koulutustasoa on nostettava kaikkialla Suomessa. Koulutustason nostamisessa on myös huomioitava opiskelijoiden erilaiset taustat ja osaamisen lähtötaso.

25-34-vuotiaiden ikäluokka tulee Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan kasvamaan nykyisestä merkittävästi vuoteen 2040 mennessä, jolloin 60 % koulutustason saavuttaminen edellyttäisi jopa yli 150 000 nuoren korkeakoulutetun nettolisäystä verrattuna nykyhetkeen.

Koulutuksen kehittämisessä tulisi ottaa huomioon nykyiset ja tulevat osaamistarpeet, joka edellyttää panostamisesta ennakkointiin. Kansallista ja alueellista ennakkointityötä olisi kehitettävä yhdessä valtionhallinnon, elinkeinoelämän ja alueellisten toimijoiden kanssa.

Jatkuva oppiminen ja osaamisen päivittäminen ovat erittäin tärkeitä elinkeinoelämän näkökulmasta. Erityisesti pk-sektorin yrityksissä tarvitaan joustavia mahdollisuuksia osaamisen päivittämiseen ja mahdollisuuksia työn ohessa suoritettaville tutkinnoille.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on pääosin hyvin perusteltu ja TKI-toiminnan vahvistamisessa on välttämätöntä hyödyntää koko Suomen potentiaalia. Visiossa tulisi tunnistaa nykyistä vahvemmin myös soveltavan tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan merkitys tuottavuuden ja kilpailukyvyn vahvistamisessa.

Korkeakoulujen erikoistuminen on tärkeää, mutta sen tulee perustua korkeakoulujen vahvuuksiin ja alueellisiin tarpeisiin, eikä perusteena tulisi olla ensisijaisesti säästöjen aikaansaaminen. Liiallinen erikoistuminen voi heikentää alueiden kehittämisedellytyksiä ja korkeakoulujen vaikuttavuutta, mikäli elinkeino- ja työvoimarakenteen erityispiirteitä ei oteta riittävästi huomioon.

Kansallisessa T&K-politiikassa painottuvat tällä hetkellä perustutkimus sekä suurten toimijoiden tukeminen. Soveltavan tutkimuksen sekä pk-yritysten innovaatiotoiminnan kehittämisen merkitys on sen sijaan jäänyt liian vähälle huomiolle. Näiden roolia ja mahdollisuuksia tulisi tuoda visiossa selkeämmin esiin.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Lisäpanostuksia tulisi suunnata soveltavaan tutkimukseen ja samalla olisi tärkeää tunnistaa kasvuhaluisten pk-yritysten mahdollisuudet TKI-toiminnan edistämiseksi.

Toimenpidesuosituksissa tulisi nykyistä selkeämmin huomioida alueiden vahvuudet sekä koulutuksen että TKI-toiminnan näkökulmasta.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Korkeakoulutuksen suunnittelu pelkästään kansallisten tai yleisten yhteiskunnallisia osaamistarpeita ajatellen ei riittävästi huomioi alueellisia osaamistarpeita. Korkeakoulujen koulutusvastuiden

määrittelyssä on välttämätöntä ottaa huomioon alueelliset työvoimatarpeet sekä sivistykselliset näkökulmat. Muussa tapauksessa linjaus on ristiriidassa tavoitteen ”2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille” kanssa.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteissä tulisi näkyä vahvasti alueellinen saatavuus ja saavutettavuus sekä työelämän tarpeet.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Korkeakoulujen rahoituskanavien monipuolistaminen on kannatettavaa, mutta keskeistä on pitkäjänteinen rahoitus.

Koulutustasotavoitteen saavuttaminen edellyttää myös julkista lisärahoitusta. Riittävä perusrahoitus on edellytys laadukkaalle koulutukselle.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

-

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

Vision tilannekuva on puutteellinen, koska alueelliset tarkastelut puuttuvat väestörakenteen, korkeakoulutuksen alueellisen saatavuuden tai työvoimatarpeiden osalta. Lisäksi sivistyksellisiä näkökulmia ja koulutuksen tasa-arvoisuutta tulisi tarkastella.

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

Visio on kunnianhimoinen ja oikeansuuntainen, mutta alueellinen vaikuttavuus ja muut aluetason kysymykset tulisi huomioida.

Elinkeinoelämän ja työvoiman näkökulmia tulisi laajentaa ja käsitellä osana visiota ja toimenpidesuosituksia.

9. Muut kommentit

-

Laurila Miika
Etelä-Pohjanmaan liitto

Koskela Maarit
Etelä-Pohjanmaan liitto - Miika Laurila